

**MWONGOZO WA KUSAHIHISHA
MTIHANI WA KISWAHILI
MUHULA WA PILI 2026**

SEHEMU YA A: UFAHAMU (ALAMA 15)

1. Inamaanisha elimu ni nguzo inayochochea maendeleo ya kiuchumi, kijamii na kiteknolojia. (Alama 2)
2. Kupata maarifa kwa urahisi; kupunguza utegemezi wa vitabu vya kuchapishwa. (Alama 2)
3. Kwa sababu inawaingiza vijana kwenye mila za kigeni ambazo hazipatani na utamaduni wao, jambo linaloweza kupoteza maadili. (Alama 3)
4. Wazazi na walimu kutoa mwongozo stahiki; ushirikiano kati ya nyumbani na shuleni; kuhimiza matumizi bora ya teknolojia. (Alama 4)
5. a) Uvumbuzi: Ugunduzi wa kitu kipya. b) Utandawazi: Kuungana kwa mataifa kupitia teknolojia/biashara. c) Kudidimiza: Kushusha hadhi au kuharibu maadili. d) Stahiki: Inayofaa au iliyo sahihi. (Alama 4)

SEHEMU YA B: UFUPISHO (ALAMA 15)

Ufupisho unapaswa kuzingatia hoja muhimu: Utunzaji wa mazingira ni jukumu la wote; taka ovyo husababisha magonjwa na mafuriko; serikali imeweka sheria; umuhimu wa kupanda miti na kutumia nishati mbadala; ushirikiano unahitajika kulinda mazingira kwa vizazi vijavyo.

SEHEMU YA C: MATUMIZI YA LUGHA (ALAMA 40)

1. A- (nafsi), -na- (wakati), -po- (mahali), -cheza (mzizi). (Alama 4)
2. Vijiti vidogo vimekatwa na watu wabaya. (Alama 3)
3. Kaa (nomino) - Kaa aliumwa na nyoka. Kaa (kitenzi) - Kaa chini ukinisikiliza. (Alama 4)
4. Wanafunzi wamepewa vitabu na mwalimu. (Alama 3)
5. Juma alisema kuwa angekuja siku iliyofuata. (Alama 3)
6. a) Jipige - rejeshi. b) Jilima - jikakamua. c) Jinga - mzizi wa neno. d) Jitoe - rejeshi. (Alama 4)

7. a) Ukuta (U-I). b) Maziwa (LI-YA). c) Nyumba (I-ZI). (Alama 3)
8. Mtoto hachezi mpira. (Alama 2)
9. Anayemwandalia mwingine mtego wa maovu huishia kuingia yeye mwenyewe. (Alama 2)
10. Yeye ni mrefu kama twiga. (Alama 2)
11. /ch/ ni sauti ya kishindo (affricate), /sh/ ni sauti ya msugvano (fricative). (Alama 2)
12. Msomaji / Masomo. (Alama 2)
13. Haya ndio maziwa niliyotaka. (Alama 2)
14. Maneno yenye maana sawa. (Alama 2)
15. Wanafunzi walisoma kwa bidii. (Alama 2)

SEHEMU YA D: FASIHI (ALAMA 30)

1. Mzazi (kama vile mhusika mkuu) akimwelekeza mwanawe. (Alama 2)
2. Katika hali ya matatizo makubwa maishani ambapo mtoto amekata tamaa. (Alama 4)
3. Tashbihi: 'Maisha si bembea' (kulinganisha maisha na bembea); Methali/Jazanda (machozi). (Alama 4)
4. Mada: 1) Changamoto za maisha (hali ni tete). 2) Uhalisia wa maisha (maisha si bembea/hayana utabiri). (Alama 10)
5. Mhusika msemaji anajitokeza kama mtu mwenye busara, uzoefu wa maisha, na anayemwongoza mwenzake kukubaliana na uhalisia. (Alama 10)